

Granskningsrapport
Datum 2017-01-10
Dnr: 2016/KS 0351

Förskolan Dalstugan

Huvudman: Tyresö kommun

Förskolechef: Liisa Norberg

Granskningen genomfördes: oktober 2016 - januari 2017

Granskning genomförd av:

Annika Johansson

kvalitetscontroller

annika.johansson@tyreso.se

Robert Sirviö

kvalitetscontroller

robert.sirvio@tyreso.se

Granskningsrapporten godkänns och överlämnas till barn- och utbildningsförvaltningen för eventuella åtgärder med anledning av granskningen.

Tyresö den 10 januari 2017

Catrin Ullbrand

chef för kvalitetsenheten

catrin.ullbrand@tyreso.se

Innehållsförteckning

1	Bakgrund	4
2	Förskolans uppdrag	4
3	Syfte med granskningen	4
4	Metod	4
5	Senaste granskning och uppföljning	5
6	Verksamhetens förutsättningar	5
7	Normer och värden	11
8	Utveckling och lärande	12
9	Barns inflytande	18
10	Samverkan förskola och hem	18
11	Övergång och samverkan.....	20
12	Uppföljning, utvärdering och utveckling	20
13	Referenser.....	23
14	Bilaga 1.....	24

Sammanfattning förskolan Dalstugan

På förskolan finns goda exempel på dokumentation som ger förutsättningar för att kunna utveckla den vidare till pedagogisk dokumentation.

Förskolans blogg är ett gott exempel på hur man kan synliggöra verksamheten och barns lärande.

Barnen görs delaktiga i och har inflytande över utformningen av inomhusmiljön på förskolan men den digitala lärmiljön kan utvecklas så att barnens delaktighet ökar.

På förskolan finns en tydlig grundstruktur för det systematiska kvalitetsarbetet, men den behöver förankras i verksamheten.

Kvalitetsnivåer vid tillsyn är visualiserade genom färgsättning:

	Grön innebär en stark sida hos verksamheten och kan utgöra ett gott exempel för andra.
	Gul innebär att verksamheten har områden som kan utvecklas.
	Röd innebär att verksamheten uppvisar risker och brister som behöver åtgärdas.

1 Bakgrund

Kommunen har tillsynsansvar enligt skollagen 26 kap. 4 § för fristående förskolor vars huvudman kommunen har godkänt enligt skollagen 2 kap. 7 §. Kommunstyrelsen i Tyresö kommun beslutar årligen om en granskningsplan för fristående och kommunal verksamhet. Enligt granskningsplanen ska såväl de fristående som de kommunala förskolorna i Tyresö kommun granskas (tillsyn när det gäller de fristående förskolorna) vart tredje år. Uppföljning av verksamheterna genomförs minst en gång mellan granskningarna. Granskningen utförs av kvalitetsenheten, som ingår i avdelningen medborgarfokus, kommunstyrelseförvaltningen.

2 Förskolans uppdrag

Förskolan ska lägga grunden för ett livslångt lärande. Verksamheten ska vara rolig, trygg och lärorik för alla barn som deltar. Förskolan ska stimulera barns utveckling och lärande samt erbjuda en trygg omsorg. Verksamheten ska utgå från en helhetssyn på barnet och barnens behov och utformas så att omsorg, utveckling och lärande bildar en helhet. (Lpfö 98, reviderad 2016).

3 Syfte med granskningen

Syftet med granskningen är att ge en nulägesbeskrivning av hur verksamheten på förskolan Dalstugan arbetar mot förskolans uppdrag.

4 Metod

Beskrivning och bedömning baserar sig på:

- dokumentgranskning, se Referenser
- observationer av verksamheten
- intervjuer med förskolechef, pedagoger och kock.
- webbenkät för föräldrar.

En särskild webbenkät till föräldrar med anledning av granskningen har genomförts under perioden 9 december – 16 december. Föräldrarna har fått ta ställning till/bedöma olika påståenden om verksamheten. 59 procent (45 svaranden) av barnens föräldrar har svarat på enkäten. De har också getts möjlighet att kommentera varje bedömning i fritext.

Förskolechefen har haft möjlighet att faktagranska innehållet i rapporten.

Granskningsrapporten lämnas över till barn- och utbildningsförvaltningen som avgör om åtgärder behöver vidtas. Rapporten presenteras för barn- och utbildningsnämnden och därefter publiceras rapporten på www.tyreso.se.

5 Senaste granskning och uppföljning

Senaste granskning av förskolan Dalstugan genomfördes i oktober 2013. I den konstaterades att:

- Rutiner för hur uppföljning av barnskyddsronden ska gå till behöver upprättas både centralt och lokalt
- Avsaknaden av hållskydd på spisarna behöver åtgärdas snarast
- Registerutdrag saknas för fyra anställda. Detta behöver åtgärdas omgående.

Resultaten i granskningen följdes upp september-oktober 2014. I uppföljningen konstaterades att utvecklingsområdet och bristerna hade åtgärdats.

6 Verksamhetens förutsättningar

6.1 Allmänt om förskolan

Förskolan Dalstugan bildar tillsammans med förskolan Ballongen enheten Krusboda/Dalen och verksamheten är inspirerad av Reggio Emilia filosofin¹. På förskolan finns fem avdelningar med totalt 76 inskrivna barn.

6.2 Förskolans organisation

Huvudman

Förskolan Dalstugan är en kommunal förskola med Tyresö kommun som huvudman.

Förskolechef

Det pedagogiska arbetet vid en förskoleenhet ska enligt skollagen ledas och samordnas av en förskolechef som särskilt ska verka för att utbildningen utvecklas. (2 kap. 9 § skollagen) Som förskolechef får bara den anställas som genom utbildning och erfarenhet har pedagogisk insikt. (2 kap.11 § skollagen).

Ett aktivt och nära ledarskap skapar goda förutsättningar för att utveckla verksamheten mot de nationella målen. Förskolechefens kunskaper om det dagliga arbetet är viktigt för att kunna kommunicera med medarbetarna kring mål och visioner för verksamheten, fånga upp sådant som behöver utvecklas och föra en dialog om lärandemiljön (Skolverkets allmänna råd för förskolan).

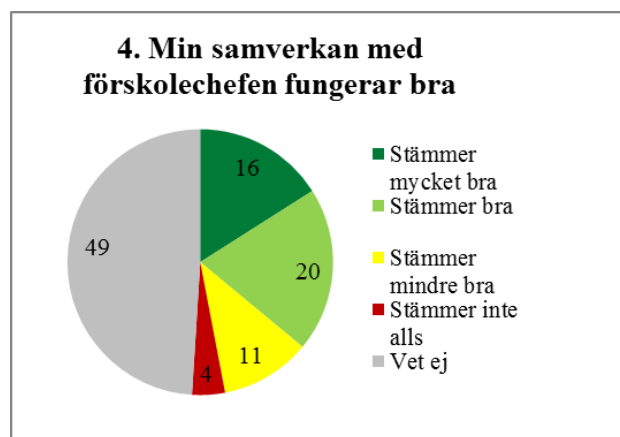
Huvudmannen har anställt en förskolechef som också är chef för förskolan Ballongen. Hon tillträdde sin tjänst 1 mars 2016. Hon är utbildad barnskötare, förskollärare, lärare för de yngre åldrarna, pedagogista, ateljérista och har läst delar av magisterprogrammet i pedagogik. Hon har flera års

¹ Reggio Emilia är ett pedagogiskt arbetsätt/filosofi som bygger på tron på människans möjligheter, en respekt för barnet och en övertygelse att alla barn föds rika och intelligenta med en inneboende drivkraft att utforska världen.

erfarenhet som förskollärare och hon har bland annat undervisat i läroplansteorier, pedagogisk dokumentation, etik, estetik och matematik vid Stockholms universitet.

Förskolechefen lyfte i intervjun fram förskollärarnas särskilda ansvar för att genomföra och utveckla den pedagogiska verksamheten. Under hösten 2016 har hon inlett diskussioner om förskolläraryrollen med pedagogerna. Enligt henne behöver tydliga förväntansdokument för både förskollärare och barnskötare arbetas fram. Hon vill arbeta tillsammans med pedagogerna för att utveckla de pedagogiska miljöerna, tillföra nytt material och utveckla den pedagogiska dokumentationen. Arbetsmiljön och sjukfrånvaron är andra områden att arbeta med för att den redan goda kvaliteten ska kunna bibehållas och utvecklas ytterligare.

I intervjun berättade förskollärarna att förskolechefen är på god väg att bli pedagogisk ledare. Just nu har hon enligt dem mycket att göra för att komma in i arbetet som ganska ny förskolechef.

45 föräldrar har svarat. Andelen svar redovisas i procent.

Förskolläraren

Endast den som har legitimation som förskollärare och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisning i förskolan. Enligt skollagen skall undervisning ske i alla skolformer, så även i förskolan. Skollagen definierar undervisning som målstyrda processer som under ledning av lärare och förskollärare syftar till utveckling och lärande (1 kap. 3 §, 2 kap. 13§ Skollagen).

Förskolläraren har enligt läroplanen ett särskilt och övergripande ansvar för kvaliteten i verksamheten och att den kontinuerligt utvecklas. I ansvaret ingår att tillsammans med övriga pedagoger i arbetslaget arbeta för att ge barnens förutsättningar att utvecklas i riktning mot läroplanens strävansmål (Lpfö 98).

När vi frågade förskollärarna om deras särskilda ansvar för kvaliteten i verksamheten enligt läroplanen, svarade de att både förskollärarna och barnskötarna på förskolan är drivande och bidrar gemensamt till verksamhetsutveckling. De berättade vidare att de har efterfrågat en tydlig uppdragsbeskrivning som tydliggör deras ansvar som förskollärare.

En av förskollärarna är lagledare på förskolan och ingår tillsammans med förskolechefen i förskolans ledningsgrupp.

Samarbete

Vi såg vid våra besök att det fanns ett gott samarbete mellan avdelningarna. Pedagogerna berättar att arbetet är strukturerat och organiserat och att projektarbetet i tvärgrupper har ökat samarbetet. Pedagogerna berättade vidare att föräldrarna vid lämning numera även lämnar sina barn till övriga pedagoger. Tidigare ville föräldrarna enbart lämna sina barn till avdelningspedagogerna.

Resurser

Vid tillfället för granskningen arbetar 14 (12,9 årsarbetare) pedagoger på förskolan varav åtta är förskollärare (6,9 årsarbetare) och 6 är barnskötare.

Förskolan består av fem avdelningar med totalt 76 inskrivna barn. Förskolan arbetar utifrån syskongrupper med barn i åldrarna ett till fem år. Varje avdelning har tillgång till två mindre och två större rum. I augusti 2016 tillkom den femte avdelningen Kometen där förskolans femåringar går. Förskolechefen berättade att detta är ett sätt att minska barngruppernas storlek och förskolan har även tagit del av statsbidraget för minskade barngrupper. En barnkonsekvensanalys gjordes i samband med att den nya avdelningen bildades.

Förskolan har tillgång till en inhägnad utomhusmiljö med kuperad terräng.

Barngruppernas storlek och sammansättning

Avdelning	Ålder	Antal barn
Fantasia	1-4	15
Galaxen	1-4	12
Planeten	1-4	17
Regnbågen	1-4	17
Kometen	5	15
Totalt		76

Nyckeltal

Nedan redovisas förskolans nyckeltal. Antal anställda pedagoger i olika kategorier och tjänstgöringsgrad samt antalet inskrivna barn vid tillfället för granskningen.

Statistik	Förskolan Dalstugan
Antal barn per årsarbetare inklusive resurs	5,9
Antal barn per årsarbetare exklusive resurs	6,3
Antal barn per årsarbetare med pedagogisk högskoleexamen	11
Andel % årsarbetare med pedagogisk högskoleexamen	53

6.3 Måltidssituationen

Maten lagas på plats av egen anställd kock som berättade att hon följer Livsmedelsverkets ”Bra måltider i förskolan”. Maten transporteras till avdelningarna på vagnar. Enligt kocken lagas en stor del av maten från grunden och andelen ekologiska produkter uppgår till cirka 20-25 procent. Hon berättade vidare att hon lagar likvärdig specialkost. När det gäller en giftfri förskola är kocken medveten om det arbetet och försöker i möjligaste mån att följa det genom att minska på konserver och inköp av plast.

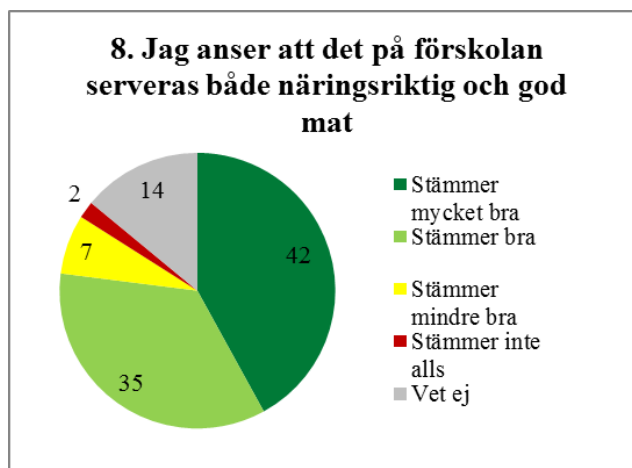
- Frukost serveras 7.30
- Fukt serveras cirka 9.30
- Lunch 11.00
- Mellanmål 14.00
- Fukt serveras 16.30

Förskolan lever upp till rekommendationerna för måltidsintervaller för barn enligt Livsmedelverkets råd.

På alla avdelningar utom femårsavdelningen serveras måltiderna inne på avdelningarna. Femåringarna äter sina måltider i en av lekhallarna och har då en buffé uppdukad.

Vi observerade att pedagogerna gjorde olika när det gällde att låta barnen ta sin mat själva. Vid de tillfällen pedagogerna lade upp maten till de yngre barnen (1-2-åringarna) så varken tillfrågades barnen eller fick prova på att ta mat själva. De äldre barnen (3-5-åringarna) fick ta sin mat själva.

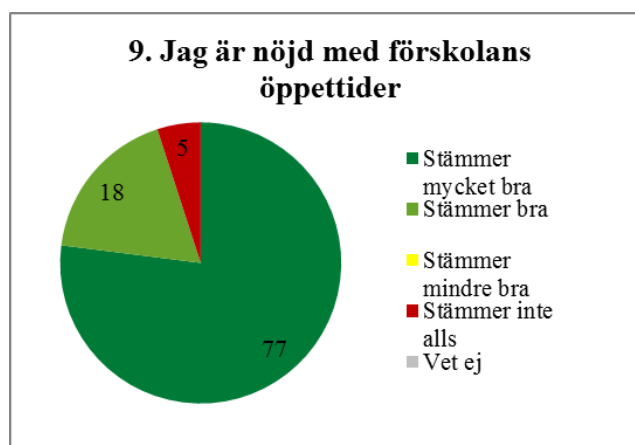
Förskolechefen berättade att hon sett till att fler grönsaker serveras. Hon reflekterade även över att det ofta serveras kött, fågel, fisk rätter och ibland vegetariska maträtter. Vi noterade vid våra besök att det serverades ett flertal grönsaker.

43 föräldrar har svarat. Andelen svar redovisas i procent.

6.4 Öppettider – tillgänglighet utifrån föräldrars behov

Förskolans öppettider är 06.30-17.30. I samband med APT (arbetsplatsträff) stänger förskolan 15.45. Förskolan samarbetar med Ballongen under fyra veckor på sommaren samt under jul- och nyår. Verksamheten har fem planeringsdagar per år. Alternativ omsorg erbjuds när verksamheten har stängt. Merparten av föräldrarna uppger att de är nöjda med förskolans öppettider.

43 föräldrar har svarat. Andelen svar redovisas i procent.

6.5 Säkerhet

Om det vid tillfället för tillsynsbesöket framkommer allvarliga risker eller brister i barnsäkerheten rapporterar kvalitetsenheten detta snarast till förskolechef för omedelbara åtgärder och för kännedom till barn- och utbildningsförvaltningen.

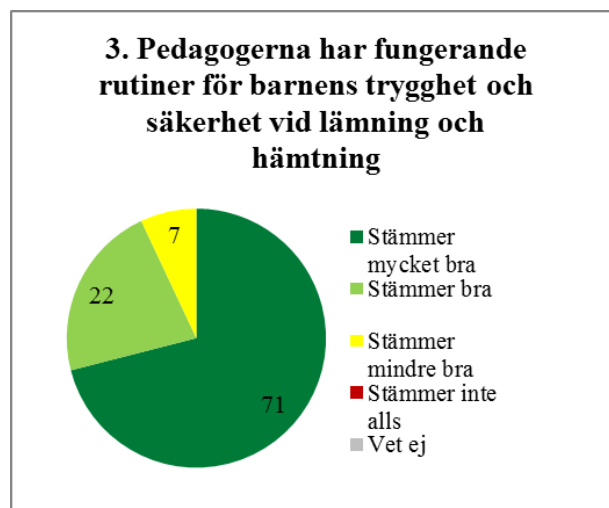
Vi har observerat gruppstorlek, pedagogtätthet och trygghet i samband med barnens vistelse på förskolan. Resultatet från dessa observationer visar att pedagogerna hade god uppsikt över barnen och kunde tillgodose varje enskilt barns behov av omsorg. Vid utevistelsen fördelade sig pedagogerna över respektive gård och var till stor del aktiva med barnen. Vi ser att pedagogerna har rutiner i samband med barnens in- och utpassage till och från gården eller förbi grindar.

Vid vår rundvandring både inomhus och utomhus såg vi inte några allvarliga risker eller brister för barnsäkerheten.

Barnskyddsronde genomförs årligen. Förskolan har olika handlingsplaner som är kopplade till arbetet med barnsäkerheten. Det finns en utrymningsplan med samlingsplatser för varje avdelning vid brand. Brandutrymningsövning genomförs en gång per termin.

Pedagogerna för listor över barnens närvaro. Pedagogerna har rutiner vid öppning, stängning och vid utomhusaktiviteter. Det finns rutiner för om någon annan än föräldrarna hämtar och lämnar barnet.

Registerutdrag finns för samtlig personal som behöver uppvisa ett sådant.

45 föräldrar har svarat. Andelen svar redovisas i procent.

6.6 Bedömning

Förskolechefen har genom utbildning och erfarenhet pedagogisk insikt för att kunna leda verksamheten på förskolan Dalstugan.

7 Normer och värden

Förskolan ska aktivt och medvetet påverka och stimulera barnen att utveckla förståelse för vårt samhälles gemensamma demokratiska värderingar och efterhand omfatta dem (Lpfö 98).

Huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att hindra kränkande behandling av barn. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som anses att påbörjas eller genomförs under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan (skollagen 6 kap. 8 §).

Förskolan arbetar utifrån planen mot diskriminering och kränkande behandling daterad 2016/2017. På förskolan finns även handlingsplaner kring värdegrund, jämställdhet och inkludering (en förskola för var och en), reviderade 2016-09-26. Förskolan arbetar även med Rädda barnens handbok för vuxna ”Stopp! Min kropp!”²

Vi upplevde att barnen var trygga med varandra och med pedagogerna. Pedagogerna hade ett bra förhållningssätt mot såväl barn som övriga pedagoger. Avdelningarna använder sig av kompisugglan eller tio små kompisar i det förebyggande arbetet för likabehandling. Metoderna handlar om att utveckla barnens förmåga att bearbeta konflikter och respektera varandra.

Barnen använder sig av stopphanden för att markera något man inte vill.

Vi observerade vid våra besök att pedagogerna använde sig av trepartsamtal för att lösa konflikter bland barnen.

Pedagogerna berättade att de under hösten fokuserat på arbetet med att skapa trygghet och gruppkänsla eftersom många nya barn började på förskolan.

44 föräldrar har svarat. Andelen svar redovisas i procent.

² Rädda Barnen – Stopp! Min Kropp! En handbok för vuxna i hur man pratar med barn om kroppen, gränser och sexuella övergrepp.

7.1 Bedömning

Förskolan arbetar med normer och värden enligt läroplanens intentioner.

8 Utveckling och lärande

Förskolans verksamhet ska präglas av en pedagogik där omvårdnad, omsorg, fostran och lärande bildar en helhet. (Lpfö98).

Förskolan arbetar utifrån enhetsmålen i Bestyr³ med aktiviteter som omfattar pedagogisk miljö, material, pedagogisk dokumentation, språk, matematik, förhållningssätt, kommunikation och ledarskap.

Inomhusmiljön:

Vid våra besök genomgick förskolans avdelningar renoveringsarbeten i form av ommålning och golvläggning i olika omgångar. Detta medförde begränsningar i observationerna av lärmiljön och de pedagogiska aktiviteterna inomhus. De aktiviteter som vi fick se var huvudsakligen kopplade till traditioner inför lucia och jul och maskerad i samband halloween.

Vi kunde se hur förskolans lokaler förändrats positivt till en ljus arbetsmiljö för såväl barn som pedagoger. Pedagogerna var positiva och engagerade i sitt fortsatta arbete med att skapa inbjudande lärmiljöer. Vi såg hur många kreativa idéer i miljön tog form. Föräldrarna har gjorts delaktiga i förändringen genom att förskolan på avdelningarnas bloggar visat bilder på hur arbetet med miljön fortskrider. Förändringarna i lokalerna ger barnen möjligheter att se hur deras miljö förändras successivt. Barnen pratar om arbetet med renoveringen och får medverka i hur hörnorna i inomhusmiljön utformas.

Före renovering

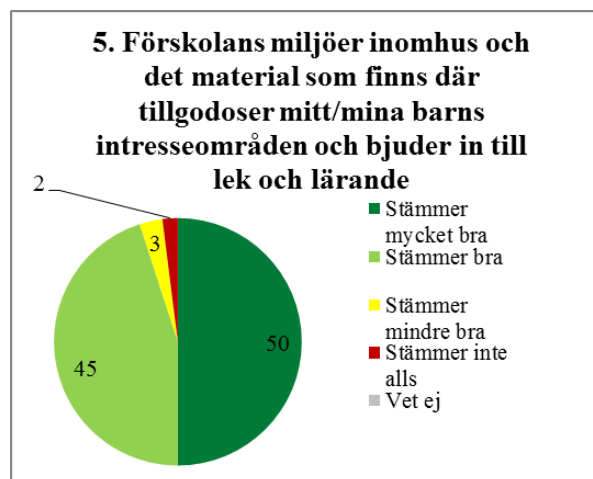

Efter renovering

³ Bestyr är ett beslutsstödsystem som ger möjligheten till ett strategiskt grepp om hela verksamhetsstyrningen.

Nya hörnor börjar ta form

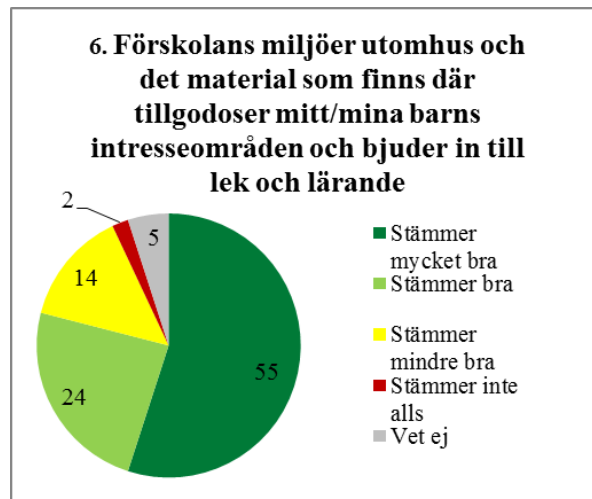

42 föräldrar har svarat. Andelen svar redovisas i procent.

Utomhusmiljön:

Förskolans utomhusmiljö består av en stor gård där det finns platser för olika aktiviteter. På gården finns lekredskap och naturmark med berg och sluttningar.

Pedagogerna berättade att de har som rutin att gå till skogen minst en dag i veckan. En stor del av tvärgruppsarbetet sker utomhus. De hade nyligen utvärderat utomhusmiljön och då diskuterat de allra yngsta barnens svårigheter att hitta något att göra vid utevistelsen, särskilt när det är kallt och marken är frusen.

42 föräldrar har svarat. Andelen svar redovisas i procent.

Verksamhet

Övergripande tema på förskolan för läsåret 2016/2017 är de fyra elementen: jord, eld, vatten och luft. Temat inleddes med att barnen fick vara med om en teaterpjäs och utföra olika experiment om elementen för att väcka barnens intresse. Utifrån det övergripande temat och barnens intressen valde varje avdelning olika projekt att arbeta med.

Pedagoger och barn arbetar i projektgrupper tre dagar i veckan. De utforskar och dokumenterar tillsammans för att sedan hitta nya utmaningar i projektet. Projektgrupperna är indelade i åldershomogena grupper med barn från alla avdelningarna. Pedagogerna använder sig av lotusdiagram⁴ för att tydliggöra och synliggöra läroplanens olika målområden som ingår i projektarbetet. Vi såg hur en av projektgrupperna kopplade sitt projektarbete till målområden i lotusdiagrammet.

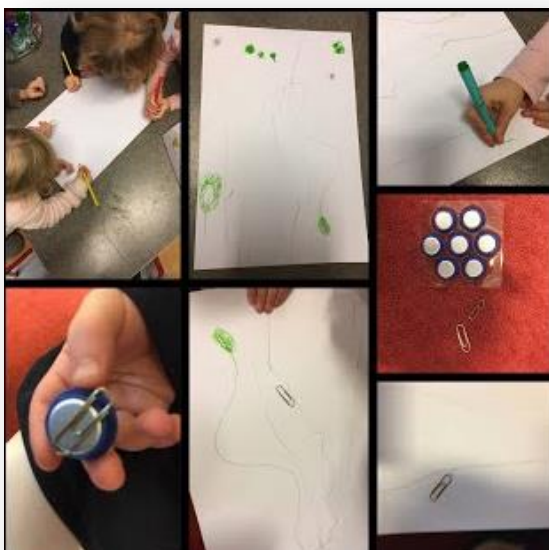
⁴ Lotusdiagram - kvalitetsverktyg för att tydliggöra och synliggöra arbetet med läroplanens olika målområden.

Lotusdiagram

<p>Helhet/allsidighet</p> <ul style="list-style-type: none"> Tillägna sig och nyansera innebörden i begrepp, se samband och upptäcka nya sätt att förstå sin omvärld. Utveckla sin identitet och känna trygghet i den. Utveckla självständighet och tillit till sin egna förmåga. Känna delaktighet i sin egen kultur och utveckla känsla och respekt för andra kulturer. 	<p>Språk/Kommunikation</p> <ul style="list-style-type: none"> Utveckla sin förmåga att lyssna, reflektera och ge uttryck för egna uppfattningar och försöker förstå andras perspektiv. Utveckla ett nyanserat talspråk, ordförråd och begrepp samt sin förmåga att leka med ord, berätta, uttrycka tankar, ställa frågor, argumentera och kommunicera med andra. Utveckla intresse för skriftspråk samt förståelse för symboler och kommunikativa funktioner. Utveckla intresse för bilder, texter och olika medier samt sin förmåga att använda sig av, tolka och samtala om dessa. Barn som har ett annat modersmål än svenska utvecklar sin kulturella identitet och sin förmåga att kommunicera såväl på svenska som på sitt modersmål. 	<p>Lek</p> <ul style="list-style-type: none"> Utveckla sin nyfikenhet och lust samt förmåga att leka och lära.
<p>Matematik</p> <ul style="list-style-type: none"> Utveckla förståelse för rum, former, läge och riktning och grundläggande egenskaper hos mängd, antal, ordning och talbegrepp samt för mätning, tid och förändring. Utveckla sin förmåga att använda matematik för att undersöka, reflektera över och pröva olika lösningar av egna och andras problemställningar. Utveckla sin förmåga att urskilja, uttrycka, undersöka och använda matematiska begrepp och samband mellan begreppen. Utveckla sin matematiska förmåga att föra och följa resonemang. 		<p>Social kompetens/värdegrund</p> <ul style="list-style-type: none"> Utveckla sin förmåga att fungera enskilt och i grupp, att hantera konflikter och förstå rättigheter och skyldigheter samt ta ansvar för gemensamma regler. Utveckla öppenhet, respekt, solidaritet och ansvar. Utveckla sin förmåga att ta hänsyn till och leva sig in i andra människors situation samt vilja att hjälpa andra. Utveckla sin förmåga att upptäcka, reflektera över och ta ställning till olika etiska dilemman och livsfrågor i vardagen. Utveckla förståelse för att alla människor har lika värde oberoende av social bakgrund och oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppläppning, sexuell läggning eller funktionsnedsättning. Utveckla respekt för allt levande och omsorg om sin närmiljö. Utveckla sin förmåga att uttrycka sina tankar och åsikter och därmed få möjlighet att påverka sin situation. Utveckla sin förmåga att ta ansvar för sina egna handlingar och för skolans miljö. Utveckla sin förmåga att förstå och att handla efter demokratiska principer genom att delta i olika former av samarbete och beslutsfattande.
<p>Skapande</p> <ul style="list-style-type: none"> Utveckla sin skapande förmåga och sin förmåga att förmedla upplevelser, tankar och erfarenheter i många uttrycksformer som lek, bild, rörelse, sång och musik, dans och drama. 	<p>Naturvetenskap/Teknik</p> <ul style="list-style-type: none"> Utveckla sin förståelse för naturvetenskap och samband i naturen och sin kunskap och växter, djur samt enkla kemiska processer och fysiska fenomen. Utveckla förmågan att urskilja teknik i vardagen och utforska hur enkel teknik fungerar. Utveckla förmåga att bygga, skapa och konstruerar med hjälp av olika tekniker, material och redskap. Utveckla intresse och förståelse för naturens olika kretslopp och för hur människor, natur och samhälle påverkar varandra. Utvecklar sin förmåga att urskilja, utforska, dokumentera, ställa frågor om och samtala om naturvetenskap. 	<p>Hälsa/Rörelse</p> <ul style="list-style-type: none"> Utveckla sin motorik, koordinationsförmåga och kroppsuppfattning samt sin förståelse för vikten av att värna om sin hälsa och sitt välbefinnande.

Vi kunde vid våra besök se att förskolan synliggör arbetet med matematik, språk, skapande, rörelse och naturmaterial i projektarbetet. Pedagogerna deltar, visar intresse, ger instruktioner och uppmuntrar barnen i aktiviteterna. De använde sig även av en lågmäld röst vilket speglade av sig på barnens röstläge.

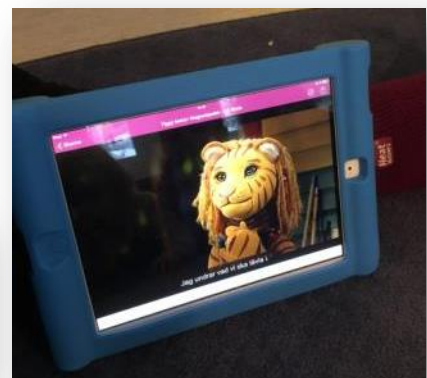
Vi observerade en samling där experiment inom naturvetenskap och teknik visades i en film. Vilket experiment som visas varje dag bestäms utifrån att barnen får scanna en QR-kod, som är kopplad till varje film. Filmen denna dag handlade om magnetism. Efteråt reflekterade pedagogen tillsammans med barnen genom att ställa frågor och fånga barnens nyfikenhet och intressen. Därefter fick barnen frågan om de ville testa experimentet som visats på filmen. Barnen fick sedan diskutera vilken typ av material som skulle behövas för att genomföra testet. Dagen efter presenterades dokumentation av testet på avdelningens blogg.

Dokumentation på blogg från experiment om magnetism. En ritad bana blev till ett bilrace med en magnet och ett gem.

QR-kod som scannas med lärplattan.

UR programmet "Tiggy testar". Filmer med olika experiment.

8.1 Dokumentation av barns lärande

Pedagogisk dokumentation och portfolio är exempel på metoder som kan användas för att följa barnets utveckling och lärande och göra barnets lärprocesser och lärstrategier synliga för barnet, vårdnadshavare och pedagogerna⁵.

För att beskriva barns lärprocesser utgår man från barns intressen. Dokumentationen bör omfatta hur barn undersöker och får möjligheter till att lära sig och vad det leder till, steg för steg. Hur använder sig barn av sina tidigare erfarenheter och hur fortsätter lärprocessen. Hur används barns nyvunna kunskande för att utvärdera och utveckla verksamheten?

Den dokumentation som vi tog del av i barnens pärmar och på väggar innehåller läroplanscitat, gruppdokumentation, teckningar, återkopplingar i projekten och barns egna reflektioner.

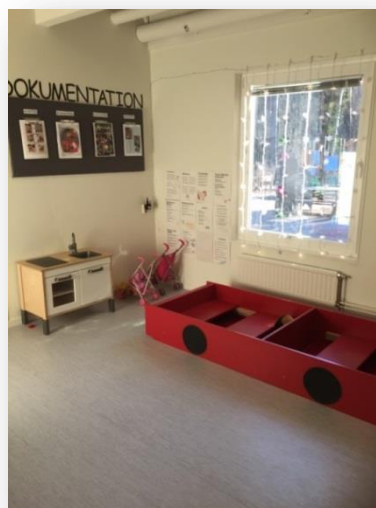
Dokumentation av barns lärprocesser förekommer till viss del. Varje avdelning har en egen blogg där man kan se många goda exempel på hur förskolan synliggör arbetet med strävansmålen i läroplanen och de olika projekten för föräldrarna.

Inför utvecklingssamtalet väljer pedagogen, och ibland tillsammans med barnet, bilder till utvecklingssamtalet. Pedagogerna berättade att det enskilda barnets lärande lyfts muntligt med föräldrarna på utvecklingssamtalet. I mallen ingår också frågor till barnet. Föräldrarna ges också möjlighet att dokumentera och ställa frågor inför samtalet.

Varje avdelning har tillgång till en digital kamera, bärbar dator och en lärplatta. IKT (informations- och kommunikationsteknik) används i första hand som verktyg för dokumentation.

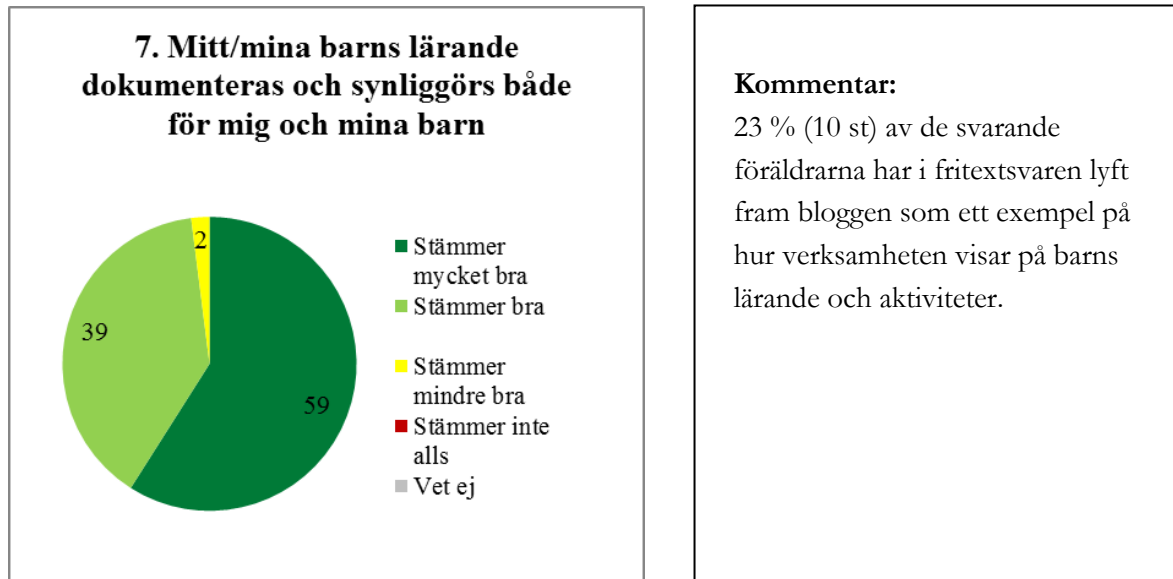

Veckodokumentation från
en projektgrupp

Dokumentationshörna från
de olika projektgrupperna

⁵ Skolverkets allmänna råd med kommentarer sid.8 – Förskolan, reviderad 2016.

44 föräldrar har svarat. Andelen svar redovisas i procent.

8.2 Barn i behov av särskilt stöd

Barn som av fysiska, psykiska eller andra skäl behöver särskilt stöd i sin utveckling ska ges det stöd som deras speciella behov kräver. (Skollagen 8 kap. 9 §)

Förskolan har skriftliga rutiner kring barn i behov av stöd. Förskolan arbetar med TAKK-tecken, motoriska övningar och erbjuder olika aktiviteter både enskilt och i grupp.

8.3 Barn med annat modersmål än svenska

Förskolan ska medverka till att barn med annat modersmål än svenska får möjlighet att utveckla både det svenska språket och sitt modersmål. (Skollagen 8 kap. 10 §)

Cirka fyra procent av barnen på förskolan har annat modersmål än svenska. Det saknas skriftliga rutiner för hur pedagogerna arbetar med barn med annat modersmål. Enligt pedagogerna arbetar de med modersmål genom att ta hjälp av föräldrarna och fråga vad de kan göra för att uppmuntra användandet av barnets modersmål, till exempel genom att fråga vad olika saker heter på barnets språk.

8.4 Bedömning

På förskolan finns goda exempel på dokumentation som ger förutsättningar för att kunna utveckla den vidare till pedagogisk dokumentation.

Förskolans blogg är ett gott exempel på hur man kan synliggöra verksamheten och barns lärande.

9 Barns inflytande

I förskolan läggs grunden för att barnen ska förstå vad demokrati är. Barnen ska alltefter ta ansvar för sina egna handlingar och för miljön i verksamheten. Barnens behov och intressen bör ligga till grund för utformningen av miljön och planeringen av verksamheten (Lpfö 98).

Vi observerade att pedagogerna interagerade med barnen, gav förhandsinformation, återkopplade och deltog i barnens upptäckter och lekar. Barnen tog ansvar för miljön och plockade undan efter sig utefter förmåga.

I den dokumentation som vi tog del av kan vi se barnens reflektioner och återkopplingar till vad barnen gjort tidigare. I den nya miljön som byggs upp efter ommålning och golvläggning får barnen vara med och bestämma vad som ska finnas och var saker ska stå i de olika rummen och hörnorna.

Många av pedagogerna använder IKT i sin lärmiljö men hur den digitala lärmiljön kopplas till barnen har vi inte riktigt sett mer än att de får se på storbildsskärmen och på lärplattan. Vid frågor till pedagogerna svarade de att det finns en variation i hur de använder sig av tekniken.

9.1 Bedömning

Barnen görs delaktiga i och har inflytande över utformningen av inomhusmiljön på förskolan men den digitala lärmiljön kan utvecklas så att barnens delaktighet ökar.

10 Samverkan förskola och hem

Förskolans arbete med barnen ska ske i ett nära och förtroendefullt samarbete med hemmen⁶. Föräldrarna ska inom ramen för de nationella målen få vara med att påverka verksamheten i förskolan (Lpfö 98).

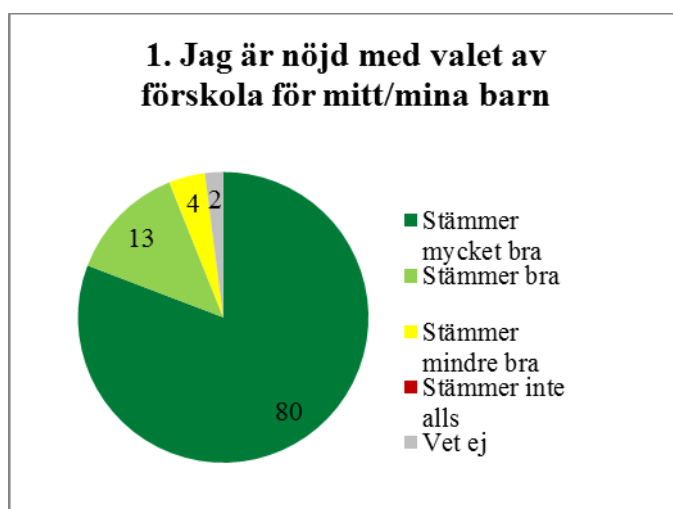
10.1 Föräldrasamverkan och information från förskolan

Förskolan samverkar med föräldrarna på olika sätt:

- Föräldraaktiv inskolning - När ett nytt barn börjar på förskolan är föräldern tillsammans med sitt barn tre dagar i verksamheten
- Uppföljningssamtal – Föräldrarna erbjuds ett uppföljningssamtal efter att barnet gått ett tag på förskolan
- Utvecklingssamtal - Föräldrarna erbjuds ett utvecklingssamtal per termin. Varje pedagog har ansvarsbarn
- Föräldramöte - Föräldrarna bjuds in till ett föräldramöte en gång per läsår

⁶ Skollagen (2010:800) 3 kap. 4§, 4 kap. 9 §, 13-14§§, Lpfö 98 kap. 2.4.

- Föräldrarna kan genom avdelningens blogg följa verksamheten. Bloggen uppdateras en till två gånger i veckan
- Övrig samverkan - Några gånger per termin inbjuds föräldrarna till olika aktiviteter i samband med olika traditioner, till exempel Lucia
- Skriftlig information - Föräldrarna får ett informationsbrev, som pedagogerna på varje avdelning skriver cirka en gång per månad. Brevet anslås även i hallen
- Samtliga avdelningar har dagsaktuell information på tavla i hallen
- Information via brev från förskolechef till föräldrar 2-3 gånger per termin.

45 föräldrar har svarat. Andelen svar redovisas i procent.

10.2 Inkomna synpunkter från medborgare (föräldrar)

I kommunens synpunktshantering noteras inga synpunkter på förskolan under perioden september 2015 till november 2016.

10.3 Webbenkät

Webbenkät till föräldrar har genomförts under perioden 9 december – 16 december. De har fått ta ställning till/bedöma olika påståenden om verksamheten. Föräldrarna har också getts möjlighet att kommentera varje bedömning i fritext. 61 procent av barnens föräldrar har svarat på enkäten.

10.4 Bedömning

Merparten av föräldrarna är nöjda med valet av förskola för sina barn. De lyfter främst fram pedagogerna och verksamheten.

11 Övergång och samverkan

I den 2016 reviderade läroplanen (Lpfö 98) har avsnittet om att innehållet i utbildningen ska föras över vid barns övergångar från förskolan till förskoleklassen förtydligats. Det har även förtydligats att förskolläraren vid avlämnande förskola har ett särskilt ansvar för att föra över information om innehållet i utbildningen i samband med övergång.

Förskolan följer kommunens rutiner för övergång till förskoleklass.

12 Uppföljning, utvärdering och utveckling

Förskolans kvalitet ska kontinuerligt och systematiskt dokumenteras, följas upp, utvärderas och utvecklas.

Förskolechefen har ansvaret för verksamhetens kvalitet.

För förskolorna Ballongen och Dalstugan finns en pedagogisk årsplan för läsåret 16/17. I planen finns olika aktiviteter inplanerade under året. Till exempel framgår när förskolan planerar och utvärderar verksamheten.

Ballongen och Dalstugans pedagogiska årsplan 16/17

Juli Semester Sommarstädning och genomgång av material	Augusti Introduktion av grundverksamhet och material. Inskolning Observationer Kollektiva och enskilda lärprocesser dokumenteras Årshjul/aktiviteter Planeringsdagar	September Urval Reflektion Projektstart Stora och små Projekt drivs och dokumenteras. Uppföljningssamtal Årshjul/aktiviteter Föräldramöte	Oktober Stora och små Projekt drivs och dokumenteras. Kollektiva och enskilda lärprocesser dokumenteras Årshjul/aktiviteter Utvecklingssamtal	November Stora och små Projekt drivs och dokumenteras. Kollektiva och enskilda lärprocesser dokumenteras Årshjul/aktiviteter Utvecklingssamtal Planeringsdag	December Traditionsfas Utvärdering Analys Halvårs sammanställning av kvalitetsarbete Årshjul/aktiviteter Föräldrafika
Januari Observation och Inventeringsfas. Ev inskolning Kollektiva och enskilda lärprocesser dokumenteras Årshjul/aktiviteter Planeringsdag	Februari Stora och små Projekt drivs och dokumenteras. Kollektiva och enskilda lärprocesser dokumenteras Årshjul/aktiviteter Föräldraråd Brukarenkät Föräldrafika F-möte 5 åringar	Mars Stora och små Projekt drivs och dokumenteras. Kollektiva och enskilda lärprocesser summeras inför samtal. Årshjul/aktiviteter Utvecklings- samtal	April Projekt färdigställs Dokumentations summering. Överlämnings- arbete F-klass Fixardag Årshjul/aktiviteter Föräldraråd Utvecklings- samtal	Maj Projektavslut och vernissager. Inskolning F-klass Förskolans dag. Gårdsfest Årshjul/aktiviteter Skatting Föräldraaktivitet. Planeringsdag	Juni Följa upp mål och analysera resultat Plan för HT Revidering av planer.

Traditioner uppmärksammas och firas under året.

Nämndmål

Barn- och utbildningsnämnden har identifierat tre delmål som de kommunala förskolorna i Tyresö ska ha särskilt fokus på för att nå målet att Tyresö ska bli en av Sveriges bästa skolkommuner. För att nå målen ska verksamheten präglas av trygghet, delaktighet och höga resultat.

Enhetsmål

Förskolorna Ballongen och Dalstugan har brutit ner nämndmålen i fem övergripande mål och aktiviteter för att nå målen under läsåret 16/17.

Mål	Aktiviteter
Upplevelsen av trygghet ska öka.	Ge daglig återkoppling till vårdnadshavare för att öka tryggheten, synliggöra lärandet och projekterande. Genom att aktivt arbeta med likabehandlingsplanen, normer och värden.
Lärandet ska öka i verksamheten.	Arbeta medveten med handlingsplaner kring matematik och språk. Synliggöra lärandet i verksamheten genom information och kommunikation.
Barns och vårdnadshavares delaktighet i förskolan ska öka.	Synliggöra barns lärande, inflytande och delaktighet genom pedagogisk dokumentation.
Ökat fokus på språkutveckling.	Genom att göra de pedagogiska miljöerna språkliga utifrån flera dimensioner där hela kroppen blir språklig genom ateljékultur.
Förskolechefens ansvar.	Genom att aktivt jobba med tydligt ledarskap med fokus på pedagogiska miljöer och arbetsmiljö.

För att följa upp arbetet med de övergripande målen under läsåret sker en uppföljning av förskolechefen månadsvis i beslutsstödsystemet Bestyr, som bygger på uppgifter lämnade av pedagogerna.

Vi konstaterade vid våra besök och i intervjun med förskollärarna att det systematiska kvalitetsarbetet i hur man använder sig av resultaten från dokumentation, uppföljningar och utvärderingar inte är tydliggjort. Förskollärarna berättade i intervjun att de behöver förbättra sitt utvärderingsarbete och få till reflektioner för att utveckla verksamheten.

Kompetensutveckling

Under hösten 2016 startade de kommunala förskolorna ett nätverk för pedagoger i kollegialt lärande där två förskolechefer är med och håller i forumet. Syftet med forumet är att genom kollegiala läroprocesser skapa samsyn bland pedagogerna i Tyresö kommuns förskolor, kvalitetssäkra den pedagogiska verksamheten och arbeta mot en likvärdig förskola.

Samtidigt startade två förskolechefer workshops med pedagoger från kommunens förskolor med syfte att ge och få inspiration, nya pedagogiska perspektiv med fokus på lärande miljöer och material i vardagen.

Under vår- och höst 2016 har pedagogerna haft kompetensutveckling inom enheten kring ateljékultur, pedagogiska miljöer, att använda återbruksmaterial, pedagogisk dokumentation, matematik och digitala verktyg.

Förskolan har handledning med talpedagog från RUC (Resurs- och utvecklingscenter, tidigare skoldatatek och språkotek). Pedagogerna använder sig av stödmaterialet i verksamheten.

12.1 Föräldraenkäter 2016

Föräldrarna erbjuds även att svara på den kommungemensamma enkäten. Senaste enkät gjordes i januari 2016 och svarsfrekvensen var 95 procent. Jämfört med kommunsnittet 2016 ligger förskolans resultat över i samtliga målområden (se bilaga 1). Jämfört med föregående års enkät har resultaten 2016 förbättrats inom fyra målområden och försämrats inom två målområden.

Förbättrade resultat:

Normer och värden
 Utveckling och lärande
 Ansvar och inflytande
 Skola och hem

Försämrade resultat:

Övergripande frågor
 Styrning och ledning

12.2 Bedömning

På förskolan finns en tydlig grundstruktur för det systematiska kvalitetsarbetet, men den behöver förankras i verksamheten.

13 Referenser

Barnens pärmar

Bra måltider i förskolan, Livsmedelsverket 2016

Dalstugans handlingsplan brand

Digital pärm för varje barn (bilddokumentation)

Dokumentation av utvecklingssamtal, mall

Förskolans läroplan, Lpfö 98, reviderad 2016

Förskolans blogg

Handlingsplan arbetsro

Handlingsplan kring värdegrund 2016/2017, reviderad 2016-09-26

Handlingsplan jämställdhet 2016/2017, reviderad 2016-09-26

Handlingsplan delaktighet och inflytande 2016/2017, reviderad 2016-09-26

Handlingsplan jämställdhet 2016/2017, reviderad 2016-09-26

Handlingsplan för inkludering 2016/2017, reviderad 2016-09-26

Handlingsplan språket 2016/2017, reviderad 2016-09-26

Handlingsplan matematik 2016/2017, reviderad 2016-09-26

Handlingsplan leken 2016/2017, reviderad 2016-09-26

Handlingsplan rörelse 2016/2017, reviderad 2016-09-26

Handlingsplan skapande 2016/2017, reviderad 2016-09-26

Handlingsplan vid utflykt 2016/2017, reviderad 2016-09-26

Handlingsplan för lärplatta 2016/2017, reviderad 2016-09-26

Handlingsplan sorg 2016/2017, reviderad 2016-09-26

IKT plan förskolorna Ballongen och Dalstugan 2016/2017, reviderad 2016-09-26

Informationsbrev till föräldrar

Klagomålsrutiner

Målstyrning 2016/2017

Närvarolista

Om brandlarm

Pedagogisk årsplan

Plan mot diskriminering och kränkande behandling 2016/2017

Rutiner för öppning och stängning

Rutiner för pedagogisk dokumentation 2016/2017, reviderad 2016-09-26

Rutiner vid brand

Rutiner vid utevistelse

Skollagen 2010:800

Skolverkets allmänna råd med kommentarer för förskola, reviderad 2016

Årshjul verksamhetsåret

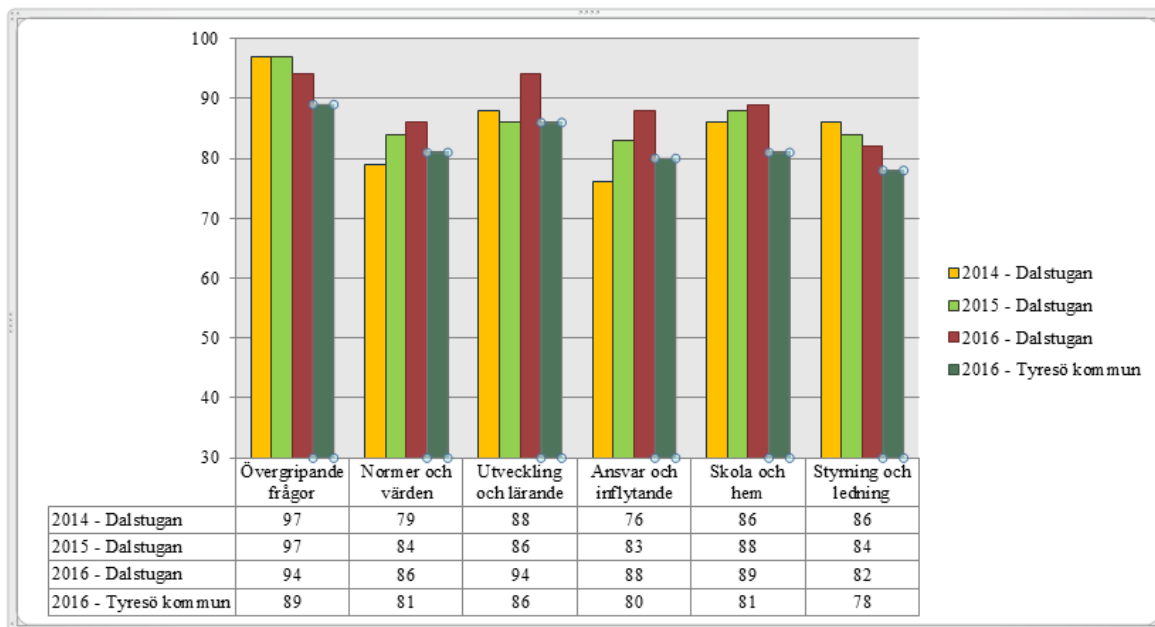
Årshjul pedagogiska året

Bilaga 1

Varje år genomförs en enkät där föräldrar får svara på frågor om förskolans verksamhet inom olika områden.

Sammanställning av föräldraenkät förskolan Dalstugan

Svarsfrekvens 2016 – 95 % Antal svarande: 74

Bedömning enligt skala i procent: Stämmer mycket bra Stämmer ganska bra Stämmer ganska dåligt Stämmer mycket dåligt Vet ej
 Tabellen ovanför visar de gemensamma värdena för stämmer mycket bra och stämmer ganska bra

Frågorna handlar bland annat om:

Övergripande frågor

Nöjdhet med och rekommendation av verksamheten.

Normer och värden

Barnens trygghet och värdegrundsarbetet på förskolan.

Utveckling och lärande

Barnens trivsel och stimulans samt engagemang hos Pedagogerna.

Ansvar och inflytande

Uppmuntran till ansvar och inflytande.

Skola och hem

Samarbete och kommunikation mellan föräldrarna och förskolan.

Styrning och ledning

Pedagogernas kompetens och förtroende för ledningen.